

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.04.2016, sp. zn. 23 Cdo 2831/2014, ECLI:CZ:NS:2016:23.CDO.2831.2014.1

Číslo: 80/2017

Právní věta: Uplatňuje-li povinný jako žalobce v soudním řízení pohledávku poté, kdy byla postižena exekučním příkazem o přikázání této pohledávky a exekuční příkaz byl doručen dlužníkovi povinného, jde do výše, v jaké byla pohledávka postižena, o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva odůvodňující nepřiznání osvobození od soudních poplatků podle § 138 o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.04.2016

Spisová značka: 23 Cdo 2831/2014

Číslo rozhodnutí: 80

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Poplatky soudní

Předpisy: § 138 o. s. ř.

§ 312 odst. 3 o. s. ř.

§ 52 předpisu č. 120/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 2. 2014, sp. zn. 47 Co 290/2012, a usnesení Městského soudu v Brně ze dne 24. 5. 2012, sp. zn. 19 C 203/2008, a věc vrátil Městskému soudu v brně k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Brně usnesením ze dne 24. 5. 2012, č. j. 19 C 203/2008-188, nepřiznal žalobkyni právo na osvobození od soudních poplatků.
2. K odvolání žalobkyně odvolací soud usnesením v záhlaví uvedeným usnesení soudu prvního stupně potvrdil.
3. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že poměry žalobkyně odůvodňují osvobození do soudních poplatků, ale na straně žalobkyně jde podle § 138 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též jen „o. s. ř.“), o zjevně bezúspěšné uplatňování práva z důvodu nedostatku aktivní legitimace žalobkyně. Žalobkyně se domáhala po žalované zaplacení částky 90

006 526 Kč s úroky ve výši 21,5 % z částky 30 019 000 Kč od 1. 5. 2007 do zaplacení, přičemž uplatněný nárok sestává z částky 33 019 000 Kč představující tvrzené bezdůvodné obohacení vzniklé na straně žalované za nevrácenou úplatu za postoupení pohledávky a částky 56 987 526 Kč jako tvrzené náhrady škody představované cenou, kterou musela zaplatit za půjčení finančních prostředků na uhrazení ceny za postoupení pohledávky.

4. Podle odvolacího soudu dne 20. 9. 2005 soudní exekutor Mgr. F. G. rozhodl o provedení exekuce příkázáním pohledávky představující pohledávku povinné (zde žalobkyně) za společností C. R., a. s. (původní obchodní firma žalované), ve výši 33 019 000 Kč. Aktivní legitimaci žalobkyně pozbyla vydáním exekučního příkazu dne 20. 9. 2005, kterým byla příkázána pohledávka žalobkyně za žalovanou.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o. s. ř.“), uplatňujíc dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci.

6. Podle dovolatelky odvolací soud dospěl k nesprávnému právnímu závěru o bezúspěšném uplatňování práva žalobkyní, odvodil-li tento závěr z pouhého vydání exekučního příkazu k postižení pohledávky povinného, aniž by zkoumal, zda byl exekuční příkaz řádně doručen oprávněnému jako právnímu nástupci i povinnému jako právnímu předchůdci.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) přihlédl k čl. II bodu 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a vyšel tak ze znění tohoto procesního předpisu účinného od 1. 1. 2014.

8. Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

9. Podle ustanovení § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

10. Dovolání je přípustné k řešení otázky procesního práva, zdali a případně k jakému okamžiku ztrácí povinný postižením své pohledávky za dlužníkem právo na takovou pohledávku a uplatňuje-li ji v řízení proti dlužníkovi z této pohledávky, zda jde u povinného o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva podle § 138 o. s. ř., když uvedené otázky v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny.

IV.

Důvodnost dovolání

11. Ze skutkových zjištění odvolacího soudu vyplývá, že pohledávka ve výši 33 019 000 Kč uplatňovaná v nyní projednávané věci byla v exekučním řízení vedeném proti žalobkyni postižena exekučním příkazem na příkázání pohledávky.

12. Podle § 138 odst. 1 o. s. ř. na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zcela nebo zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

13. O zřejmě bezúspěšné uplatňování práva jde ve smyslu ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. zpravidla tehdy, je-li již ze samotných údajů (tvrzení) účastníka nebo z toho, co je soudu známo z obsahu spisu nebo z jiné úřední činnosti nebo co je obecně známé, bez dalšího nepochybné, že požadavku účastníka nemůže být vyhověno (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. [21 Cdo 987/2013](#)).

14. Namítá-li dovolatelka, že k přikázání pohledávky v exekučním řízení dosud nedošlo z důvodu nedoručení exekučního příkazu dovolatelce jako povinné, přehlíží, že podle § 52 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučního řádu), ve znění do 13. 5. 2006, za přiměřeného použití občanského soudního řádu (§ 313 odst. 3 o. s. ř.) ztrácí povinný právo na pohledávku doručením exekučního příkazu dlužníkovi povinného. Podle § 47 odst. 3 exekučního řádu, v citovaném znění, proti exekučnímu příkazu přitom není přípustný opravný prostředek.

15. Rozhodným okamžikem, k němuž povinná, v nyní projednávané věci žalobkyně, ztratila právo na pohledávku, tedy není doručení exekučního příkazu povinné nebo oprávněnému, ale doručení takového příkazu dlužníkovi povinné, které dovolatelkou zpochybňováno nebylo.

16. Uplatňuje-li tak povinný jako žalobce v soudním řízení pohledávku, která byla postižena exekučním příkazem o přikázání této pohledávky a exekuční příkaz byl doručen dlužníkovi povinného, jde o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva odůvodňující nepřiznání osvobození od soudních poplatků podle § 138 o. s. ř.

17. Potud jsou tedy právní závěry odvolacího soudu správné.

18. Podle § 312 odst. 3 o. s. ř. však výkon rozhodnutí postihuje pohledávku povinného do výše pohledávky oprávněného a jejího příslušenství. Ze zjištění odvolacího soudu přitom vyplývá, že dne 20. 9. 2005 soudní exekutor Mgr. F. G. rozhodl o provedení exekuce přikázáním pohledávky představující pohledávku povinné (zde žalobkyně) za společností C. R., a. s. (původní obchodní firma žalované) ve výši 33 019 000 Kč. Žalobkyně se však kromě této pohledávky představující tvrzené bezdůvodné obohacení vzniklé na straně žalované za nevrácenou úplatu za postoupení pohledávky domáhá částky 56 987 526 Kč jako tvrzené náhrady škody představované cenou, kterou musel zaplatit za půjčení finančních prostředků na uhrazení ceny za postoupení pohledávky.

19. O zřejmě bezúspěšné uplatňování práva podle § 138 o. s. ř. jde tak v rozsahu části nároku ve výši 33 019 000 Kč, když exekučním příkazem byla postižena pohledávka v této výši. V části uplatněného nároku na zaplacení částky 56 987 526 Kč jako tvrzené náhrady škody však nikoliv.

20. Právní posouzení odvolacím soudem je proto neúplné, tudíž nesprávné. Dovolací soud proto usnesení odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Protože důvody zrušení platí také na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení.